

Barbara Chromińska-Woźniak

Bezpieczni w domu, szkole
i środowisku

„Bezpieczni w domu, szkole, środowisku” – przedsięwzięcie w zakresie systemowego działania Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Gubinie z jednostką samorządową, szkołami i innymi organizacjami gminy Gubin.

Założenia

Przedsięwzięcie „Bezpieczni w domu, szkole, środowisku” wpisano się w nurt działań związanych z jednym z kierunków polityki oświatowej MEN na rok szkolny 2012/2013, jakim jest wzmacnianie bezpieczeństwa w szkołach i placówkach oświatowych.

Myślą przewodnią przedsięwzięcia było zintegrowanie działań rodziców, nauczycieli, wychowawców, pracowników różnych instytucji oraz budzenie odpowiedzialności dorosłych i dzieci za bezpieczeństwo.

Odpowiedzialność za wychowanie dzieci ponosi całe społeczeństwo. Badania wykazują, że coraz więcej młodych ludzi podejmuje ryzykowne zachowania ze stosowaniem używek, w tym coraz młodsze dzieci sięgają po alkohol („Wojewódzki program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych na lata 2012-2017” – Załącznik do Uchwały Nr XVII/156/11 Sejmiku Województwa Lubuskiego z dnia 19 grudnia 2011 roku; „Agresja i przemoc w szkołach”. Opracowanie tematyczne. Kancelaria Senatu, Biuro Analiz i Dokumentacji, kwiecień 2012; Kirwil, L. (2011). *Polskie dzieci w Internecie. Zagrożenia i bezpieczeństwo - część 2. Częściowy raport z badań EU Kids Online II przeprowadzonych wśród dzieci w wieku 9-16 lat i ich rodziców*. Warszawa: SWPS – EU Kids Online - PL).

W życiu dzieci, młodzieży jest dużo przejawów agresji. Niebezpiecznym dla wielu staje się internet. Wymienione problemy dotyczą również dzieci i młodzież z małych miasteczek i wsi. Chcąc zminimalizować przejawy ryzykownych zachowań dorastających dziewcząt i chłopców potrzebne jest wspólne działanie dorosłych. Warto przypominać i pokazywać naszym dzieciom, że jesteśmy za nie odpowiedzialni. Każdy dorosły przestrzegając norm, przepisów prawa daje im poczucie bezpieczeństwa i wpływa na wychowanie młodych ludzi.

Dlatego Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna zaprosiła do współpracy w realizacji przedsięwzięcia „Bezpieczni w domu, szkole, środowisku” szkoły, Urząd Gminy, Stowarzyszenie Ludzi Aktywnych, Gminne Centrum Trzeźwości Dom Kultury, przedstawiciela policji i sądu. Honorowy patronat nad przedsięwzięciem objął Wójt Gminy

Cele:

- kształtowanie świadomości osób uczestniczących w przedsięwzięciu w zakresie zagrożeń dzieci i młodzieży płynących z nieprzestrzegania przepisów prawa,
- rozwijanie postawy odpowiedzialności dorosłych za bezpieczeństwo dzieci,
- uświadomienie dorosłym uczestniczącym w procesie wychowawczym i dzieciom istnienia niebezpieczeństw, np.: przemoc, uzależnienie od internetu, używki oraz ich konsekwencji dla rozwoju dzieci (choroby psychiczne, utrata zdrowia i życia),
- wskazanie dzieciom i młodzieży sposobów rozwiązania problemów rówieśniczych,
- rozwijanie umiejętności społecznych uczniów,
- zintegrowanie działań wychowawczych, profilaktycznych różnych instytucji i placówek w zakresie zapobiegania ryzykownym zachowaniom dzieci i młodzieży.

Opis działań:

W dniu 21.09.2012 r. w siedzibie poradni odbyło się spotkanie organizacyjne uczestników przedsięwzięcia. Od września 2012 rozpoczęły się warsztaty dla dzieci z oddziałów szkolnych, uczniów szkół podstawowych i gimnazjum prowadzone przez pracowników poradni. Były to między innymi: zajęcia w oparciu o bajkoterapię - „Koleżeństwo w naszej klasie”, „Ja w grupie”, „Zdrowe życie”, „Podejmujemy odpowiedzialne decyzje”, „Uwaga zły dotyk”, „Tolerancja”, „Umiejętności komunikacyjne”, „Mam na imię,,, nie przezywam...”, „Dylematy moralne”.

Jednocześnie w szkołach wychowawcy i nauczyciele pod opieką koordynatorów szkolnych organizowali spotkania, realizowali lekcje dotyczące tematyki bezpieczeństwa. Na lekcjach z różnych przedmiotów, np., informatyka, przyroda, sztuka, język polski realizowano tematy związane z bezpieczeństwem dzieci w internecie, w domu, na drodze. Dzieci pisały listy otwarte do dorosłych. Następnie były one odczytywane na zebraniach rodzicielskich, w kościołach. Treść listów została przekazana do publikacji w gazetach. Uczniowie wykonali prace plastyczne (rysunki, plakaty), które były eksponowane w szkołach. Wybrane przez nauczycieli i uczniów prace zostały przesłane do poradni psychologiczno-pedagogicznej. Spośród nadesłanych wytworów komisja w skład, której wchodziła koordynatorzy szkolni, przedstawiciele policji, urzędu gminy, plastyk z Gubińskiego Domu Kultury, wybrała sześć plakatów. Zostały one wydrukowane i przekazane autorom oraz szkołom. Na zebraniach szkolnych rodzice uczestniczyli w prelekcjach, których treścią była profilaktyka, wsparcie w trudnym procesie wychowania, dbanie o zdrowie i życie dzieci („Kiedy szukać pomocy psychologicznej dla dziecka?”, „Odpowiedzialność prawna rodziców”). Nad przebiegiem działań, realizacją zaplanowanych zadań czuwał koordynator z poradni.

Poradnia i szkoły umieściły informacje o przedsięwzięciu oraz o jego realizacji na swoich stronach internetowych.

Ewaluacja poszczególnych zadań była prowadzona przy pomocy takich form jak: ankiety dla uczestników, ustne oceny (dokończenie zdań), obserwacja aktywności, analiza wytworów.

Poniższe zestawienie obrazuje wszystkie zadania i liczbę szkół, w których były one realizowane.

Formy zajęć dla uczniów prowadzone we wszystkich szkołach:

- w klasach IV – VI szkół podstawowych oraz w gimnazjach zrealizowano lekcje dotyczące bezpieczeństwa (godziny wychowawcze i lekcje przedmiotowe) według opracowanego przez pracownika poradni konspektu,
- uczniowie wykonali prace plastyczne,
- pod kierunkiem nauczycieli polonistów młodzież opracowała listy otwarte do dorosłych,
- pracownicy poradni przeprowadzili zajęcia warsztatowe.

Formy zajęć dla uczniów prowadzone w poszczególnych szkołach:

- spektakle profilaktyczne – 4 szkoły,
- organizacja wystawy plastycznej na temat bezpieczeństwa – 4 szkoły,
- spotkania z policjantem – 3 szkoły,
- ekspozycja listów otwartych na zebraniach z rodzicami, w gablocie szkolnej – 3 szkoły,

- wycieczki edukacyjne (do komisariatu policji i do Ośrodka Szkolno – Wychowawczego) - 2 szkoły,
- wykonanie gazetki szkolnej – 2 szkoły,
- zajęcia z pielęgniarką i pedagogiem szkolnym – 1 szkoła,
- spotkanie ze strażakami -1 szkoła,
- spotkania profilaktyczne z przedstawicielem Gminnego Centrum Trzeźwości – 1 szkoła,
- organizacja konkursu szkolnego – 1 szkoła,
- udział w happeningu - 1,
- opracowanie i wygłoszenie referatów przez uczniów – 1 szkoła.

Zajęcia dla rodziców i nauczycieli:

- odbyły się spotkania wychowawców klas z rodzicami, na których omówiono problemy związane z bezpieczeństwem dzieci oraz przygotowano i rozdano ulotki – 2 szkoły,
- zrealizowano spotkanie rodziców z kuratorem sądowym – 2 szkoły,
- pani psycholog z poradni psychologiczno – pedagogicznej wygłosiła dwie prelekcje w jednej szkole – „Kiedy szukać pomocy psychologicznej dla dziecka?”, „Rodzice to też ludzie, czyli o naszych reakcjach emocjonalnych”
- odbyła się 1 szkoleniowa rada pedagogiczna przeprowadzona przez pedagoga z poradni.

Inne działania:

- umieszczanie informacji o projekcie na stronach internetowych – 6 szkół, poradnia
- przekazanie artykułów wraz z treścią listów otwartych do Gazety Lubuskiej i Tygodniowej,
- odczytanie listów otwartych oraz umieszczenie ich na tablicach ogłoszeń w kościołach,
- opracowanie ulotek dotyczących prawidłowego rozwoju dzieci w kontekście relacji rodzinnych – 1 szkoła.

Poruszana tematyka na spotkaniach i zajęciach w szkołach:

- „Bezpieczna droga do szkoły”,
- „Bezpieczeństwo w internecie”,
- „Umiejętności społeczne”,
- „Czynniki warunkujące bezpieczeństwo”,
- „Bezpieczeństwo w szkole”,
- „Zapobieganie agresji”,
- „Profilaktyka ryzykownych zachowań”,
- „Niesienie pomocy”,
- „Dbanie o zdrowie fizyczne i psychiczne”,
- „Bezpieczne dorastanie”.

W dniu 18.12.2012 r. ponownie spotkały się w poradni osoby odpowiedzialne za przedsięwzięcie. Dokonano wyboru nadesłanych prac, omówiono organizację podsumowania przedsięwzięcia. A następnie dnia 8 lutego 2013 r. odbyło się uroczyste zakończenie przedsięwzięcia.

W podsumowaniu stwierdzono, iż :
podejmowane działania odbyły się w określonym terminie, były zróżnicowane w formie i treści, skierowane do różnego kręgu odbiorców. W przedsięwzięciu wzięło udział 652 uczniów, 240 rodziców, 74 nauczycieli, w tym pedagodzy i psychologzy. Udział wszystkich szkół na terenie gminy, poradni, władz gminy, stowarzyszeń, przedstawicieli policji, sądu, straży pożarnej zintegrował działania wychowawcze i profilaktyczne w zakresie zapobiegania ryzykownym zachowaniom dzieci i młodzieży. Wyniki ewaluacji wykazały, że poruszane na spotkaniach i zajęciach tematy były dla uczestników trafne i przydatne. Pozytywnie została oceniona atrakcyjność prowadzenia różnego rodzaju zajęć. Wszystkie podmioty biorące udział w przedsięwzięciu uznały je za ważną inicjatywę, godną propagowania i kontynuowania.

Do efektów całego przedsięwzięcia zaliczono:

1. Współuczestnictwo i współpracę różnych instytucji, które dało im możliwość prezentacji własnych działań i podzielenia się doświadczeniami z pracy profilaktyczno-edukacyjnej, dzięki czemu poszerzył się zakres form ich pracy.
2. Uczniowie poprzez udział w zajęciach z nauczycielami, pedagogami i psychologami, na których poruszana była tematyka bezpieczeństwa (m.in. korzystanie z internetu, radzenie sobie z agresją, rozwiązywanie konfliktów) pozyskali wiedzę dotyczącą zagrożeń i konsekwencji wynikających z nieprzestrzegania przepisów prawa.
3. Udział rodziców w zebraniach i spotkaniach z przedstawicielami poradni, policji, sądu, szkoły, a części nauczycieli w szkoleniowej radzie pedagogicznej pozwolił na uzyskanie informacji dotyczących zapewnienia dzieciom właściwej pomocy, sposobów jej szukania.
4. Poprzez prelekcje, treści listów otwartych uczniów, dorośli przekonali się, że przemoc, uzależnienia od internetu, używek mogą dotknąć ich dzieci, a konsekwencje dla ich rozwoju mogą być groźne **(w załączeniu treści listów otwartych opracowane przez uczniów).**
5. Duża liczba zajęć warsztatowych dla dzieci młodszych i młodzieży poświęcona emocjom, sytuacjom trudnym, podejmowaniu decyzji, byciu w grupie dała uczestnikom możliwość poznania różnych sposobów rozwiązywania problemów związanych z rozwojem osobistym, jak i trudności w kontakcie z rówieśnikami. Uczniowie mieli możliwość rozwijania umiejętności społecznych **(w załączeniu przykładowy scenariusz zajęć dotyczący zapobiegania agresji).**
6. Udział wszystkich szkół na terenie gminy, poradni, władz gminy, stowarzyszeń, przedstawicieli policji, sądu, straży pożarnej zintegrował działania wychowawcze i profilaktyczne w zakresie zapobiegania ryzykownym zachowaniom dzieci i młodzieży.
7. Organizacja spotkania podsumowującego Promocja poradni.

Załączniki:

1. Przykładowe listy otwarte opracowane przez młodzież podczas zajęć warsztatowych projektu adresowane do dorosłych.
2. Przykład scenariusza zajęć- Zapobieganie agresji:” Co by było, gdyby...?”

Kontakt do poradni:

Poradnia Psychologiczno- Pedagogiczna
66-620 Gubin
ul. Pułaskiego 1
tel. 684558252
e-mail: ppp_gubin@interia.pl

Kontakt do autora/autorów:

Barbara Chromińska – Woźniak
Tel. 684558253

Załącznik nr 1

Listy otwarte do dorosłych wypracowane przez młodzież podczas zajęć

Kochani Dorośli,

Każdy z nas – młodych ludzi- powinien mieć takie miejsce, gdzie jest wolny od krzywd, niebezpieczeństw, poczucia zagrożenia, gdzie może się nie bać i oddychać pełną piersią.

To Wy – Dorośli, powinniście nam zapewnić takie warunki. Oczekujemy od Was przede wszystkim miłości, zrozumienia, troski. Tego, że poświęcicie nam swój czas wolny – telewizor i komputer nie zastąpią bliskości, która tak bardzo jest nam potrzebna. Pragniemy, abyście uważnie słuchali tego co do Was mówimy. Starali się zrozumieć, co przeżywamy, co się z nami dzieje i co nowego nam się przydarzyło. Cieszcie się lub smućcie razem z nami.

Rozmawiając uczymy się jak wyrażać własne uczucia i potrzeby, wzmacniamy swoją wiarę we własne możliwości. Postępujcie wobec nas tak, jak chcielibyście, abyśmy my postępowali wobec innych.

Bądźcie dla nas przykładem

- nie pijcie alkoholu,
- nie kłóćcie się,
- nie używajcie przemocy wobec słabszych,
- obdarzajcie nas głębokim uczuciem.

My chcemy być szczęśliwi!!!

Uczniowie z Publicznej Szkoły
Podstawowej w Starosiedlu

(list zredagowany przez uczniów klasy piątej pod kierunkiem nauczyciela)

„Drodzy Rodzice i Dorośli!

... zadaniem każdego dorosłego jest wpajanie swojemu synowi lub córce tego, co jest dobre. Niestety, nie zawsze się to udaje. Wasze dzieci prawdopodobnie podpatrzyły lub doświadczyły aktów przemocy ze strony starszych kolegów i teraz ich naśladową. Z młodzieżą trzeba rozmawiać i dlatego w naszej szkole są organizowane grupowe spotkania z psychologiem. Choć nie zawsze wystarczają działania ze strony szkoły. Wy Rodzice i Dorośli, powinniście również uświadamiać dzieci, że przemoc jest rzeczą złą oraz że za takie zachowania są kary. Musicie także pamiętać, że konsekwencje za czyny swojego potomka ponosicie również Wy.

Jestem pewny, że większość uczniów wolałaby przebywać w bezpiecznym otoczeniu. Zwracam się do Was, Rodzice i Dorośli dbajcie o to, aby dzieci mogły żyć w poczuciu bezpieczeństwa i zachowywały się bezpiecznie w stosunku do innych.”

*Z poważaniem
Gimnazjalista*

Publiczne Gimnazjum w Czarnowicach

Załącznik nr 2

Scenariusz zajęć-

Zapobieganie agresji: „Co by było, gdyby...”

Czas trwania: 1 godzina lekcyjna

Cele:

- uporządkowanie wiedzy na temat agresji, jej przyczyn, rodzajów i skutków,
- sposoby radzenia sobie z własną złością,
- próba odpowiedzi na pytanie: „czy możliwe jest życie bez agresji?”

Metody pracy :

- ✓ burza mózgów
- ✓ dyskusja sterowana
- ✓ zespołowe rozwiązywanie problemów

Formy organizacyjne :

- ✓ praca z całą klasą
- ✓ indywidualna
- ✓ praca w grupach

Materiały: pocięte paski z nazwami różnych zachowań, arkusze papieru, karteczki, mazaki, taśma klejąca papierowa, plansza z podziałem na reakcje służące do przetrwania, obrony i niszczenia,

Ewaluacja: indywidualna

Przebieg zajęć:

1. Ćwiczenie: „Znaczenie złości i agresji”

„Burza mózgów” -uczniowie zastanawiają się, do czego służy człowiekowi uczucie złości i zachowanie agresywne. Ich odpowiedzi prowadzący zapisuje na arkuszu papieru, następnie porównuje je z gotową planszą(komentarz- agresja nieodłącznym elementem życia człowieka; rodzi się w naszych emocjach; choroba ‘braku”).

2. Ćwiczenie: „Rodzaje zachowań agresywnych”- ustalamy definicję-

są to zachowania skierowane przeciwko osobom lub rzeczom przynoszące im szkodę, czy to fizyczną, czy moralną.

Prowadzący rozdaje uczniom pocięte paski z nazwami różnych zachowań. Uczniowie wybierają te, które według nich są zachowaniami agresywnymi i klasyfikują je jako agresja fizyczna, słowna, wandalizm.

3. Ćwiczenie: „Gdybanki”

Każdy otrzymuje dwie małe karteczki, na jednej opisuje świat bez agresji, to znaczy, co by było, gdyby na świecie nie było agresji, a na drugiej świat był pełen agresji Następnie wszystkie karteczki są przyklejane do dużego arkusza papieru odpowiednio podzielonego. Jest to przyczynek do rozmowy o możliwości zaistnienia tych dwóch światów, jak by się wtedy żyło ludziom, co mogliby zyskać, a co stracić? Czy można tak jednoznacznie to określić? Zapisują uwagi w formie wniosków. Podsumowanie.

4. Ewaluacja. Każdy uczeń próbuje odpowiedzieć sobie na pytania: czego dowiedziałem się nowego o agresji, czy aktywnie uczestniczyłem w zajęciach, co chciałbym zmienić w swoim zachowaniu. Chętni dzielą się swoimi spostrzeżeniami.

BANK DOBRYCH PRAKTYK

